

Nationale Monumentenorganisatie

Jaarverslag

2016

nationale
monumentenorganisatie

**Vereniging Nationale Monumentenorganisatie
Daam Fockemalaan 22
3818 KG AMERSFOORT**

Jaarrekening 2016

INHOUDSOPGAVE	Pagina
1. Bestuursverslag	
1.1 Bestuursverslag	3
2. Jaarrekening	
2.1 Balans per 31 december 2016	10
2.2 Staat van baten en lasten over 2016	12
2.3 Toelichting op de jaarrekening	13
2.4 Toelichting op de balans	16
2.5 Toelichting op de staat van baten en lasten	20
3. Overige gegevens	
3.1 Statutaire regeling betreffende de bestemming van het resultaat	24
3.2 Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2015	24
3.3 Controleverklaring	25

1. BESTUURSVERSLAG

Algemeen

Op 15 januari 2016 vond de feestelijke overdracht plaats van het pakket van 29 Rijksmonumenten door de Staat aan de NMo. Het jaar 2016 stond in het teken van de overname en het in de hand krijgen van de 29 verworven rijksmonumenten en het onderbrengen van de meegeleverde instandhoudingsvergoeding conform het voor de overdracht opgestelde vermogensstatuut.

Doel NMo

De NMo is in april 2014 opgericht door een zestal grote monumentenorganisaties met als hoofddoel het behouden van cultuurhistorisch waardevolle gebouwen voor toekomstige generaties en het versterken van de samenwerking tussen monument beherende organisaties. Dat doet de NMo door het bevorderen, uitwisselen en opbouwen van kennis en deskundigheid over monumenten en door te fungeren als een service organisatie voor monument beherende organisaties.

De NMo is aanspreekpunt voor overheden en derden die cultuurhistorisch waardevolle gebouwen willen afstoten. Zij neemt deze historisch en/of architectonisch waardevolle monumenten waar financieel en beheersmatig mogelijk is over om deze voor het nageslacht duurzaam te borgen. Deze borging vindt plaats bij de aan haar verbonden Stichting Monumentenbezit (SMB) of een van de leden van de vereniging.

De NMo zorgt in dat verband tevens voor het noodzakelijke vermogensbeheer, gerelateerd aan het op lange termijn beheer van de instandhoudingsbijdrage van het Rijk en andere te verwerven fondsen.

Overname en het in de hand krijgen van de 29 verworven rijksmonumenten

Nadat op 18 december 2014 de principeovereenkomst met het Rijk was ondertekend, werd op 15 december 2015 de definitieve koopovereenkomst voor het pakket van 29 monumenten getekend. Daarin werd de levering van dit pakket op 15 januari 2016 overeengekomen. Deze was nog tot de dag ervoor onzeker aangezien de gemeente Gooise Meren vlak voor Kerst beslag liet leggen op de vestingwerken van Naarden. De Staat reageerde voortvarend door direct daarop een kort geding aan te spannen tegen de gemeente Gooise Meren.

Dit kort geding kwam voor bij de rechtbank in Lelystad op 6 januari 2016. De uitspraak volgde een week later op 14 januari 2016 en stelde de Staat in het gelijk. Hiermee kon de geplande levering op 15 januari 2016 definitief doorgaan. De officiële overdracht vond in aanwezigheid van minister Blok en een 50 tal genodigden plaats op kasteel Radboud in Medemblik.

Officiële overdracht op 15 januari 2016, van links naar rechts: A. Valk, R.J. Quarles van Ufford, S. Blok

Operationalisering via SMB, staat van de monumenten, BRIM en onderhoud

Het op 15 januari door het Rijk aan de NMo geleverde pakket monumenten is op dezelfde datum in zijn totaliteit ondergebracht in de Stichting Monumenten Bezit (SMB). Zoals in de Koopovereenkomsten is overeengekomen, hebben de NMo en de SMB "de intentie de Monumenten als pakket bijeen te houden, maar de SMB is bevoegd om bij uitzonderlijke bedrijfseconomische redenen, die geen afbreuk mogen doen aan de afspraken in het Principeakkoord, een monument over te dragen aan een aangesloten lid van de NMo, etc....". Deze situatie heeft zich gedurende 2016 niet voorgedaan, zodat de gehele monumentenportefeuille in tact is gebleven conform artikel 20.1 en artikel 20.2 van de Koopovereenkomst.

De eerste prioriteit waar aandacht aan is besteed had betrekking op het opstellen van de onderhoudsplannen en in het verlengde daarvan de Brim-subsidie. Alle monumenten zijn opnieuw grondig geïnspecteerd en alle bevindingen zijn vastgelegd in rapportages met bijbehorende begrotingen. Hierbij is mede gebruik gemaakt van de bij de leden aanwezige kennis en expertise. Circa 80% van de monumenten is ingediend voor de Brim-regeling. De overige 20% zijn reeds in 2017 aangevraagd. De ingediende aanvragen zijn eind augustus 2016 voor het overgrote deel gehonoreerd. De daadwerkelijke uitvoering van het onderhoud staat gepland voor de periode 2017-2022. In deze periode worden het regulier en groot onderhoud jaarlijks op basis van de terugkerende inspecties en voorgenomen planning uitgevoerd. In het jaarverslag 2016 van de SMB leest u meer over het onderhoud aan de monumenten dat in 2016 is uitgevoerd.

Vermogensbeheer

Het vermogensbeheer van de NMo is geregeld door het in juli 2016 met de Tweede Kamer gedeelde Beleggingsstatuut. Daarin is het beleggingsbeleid van de NMo vastgelegd en tevens op welke wijze het bestuur en de directie van de NMo op beheerste wijze invulling geven aan de realisatie van de Beleggingsdoelstelling met in achtneming van de statutaire verenigingsdoelstelling. Dit Beleggingsstatuut is in 2015 en begin 2016 opgesteld naar aanleiding van de overeenkomst tussen het Rijk en de NMo waarbij het Rijk 29 monumenten overdroeg aan de NMo tezamen met een instandhoudingsvergoeding van totaal € 60.500.000,-

Kasteel Radboud, Medemblik

Deze instandhoudingsvergoeding werd in 2016 belegd met in achtneming van de in het Beleggingsstatuut vastgelegde regels.

Een Beleggingscommissie, bestaande uit drie van buiten het bestuur aangetrokken onafhankelijke deskundigen, adviseerde het Bestuur en de directie van de NMo over het beleggingsbeleid. Deze Beleggingscommissie kwam in 2016 diverse keren samen met de directeur NMo. De Beleggingscommissie bracht periodiek haar advies uit aan het Bestuur en aan de directeur van de NMo. Daarnaast vinden jaarlijks met elk van de vermogensbeheerders voortgangsgesprekken plaats waarbij een lid van de beleggingscommissie en de directeur gezamenlijk de vermogensbeheerder bezoeken. In geval een vermogensbeheerder of de beleggingscommissie en directeur tussentijds vragen hadden, vond tussentijds financieel overleg plaats.

Nadat in 2015 uit een achttal kandidaat partijen drie definitieve vermogensbeheerders waren geselecteerd d.m.v. een uitgebreid en gefaseerd selectieproces, konden met elk van hen eind 2016 conform het NMo Beleggingsstatuut beleggingsmandaten worden afgesloten. Deze mandaten kenmerken zich door een gematigd defensief profiel.

Vervolgens hebben ABN AMRO, Van Lanschot/Kempen en Insinger de Beaufort elk een exact gelijk derde deel van het vermogen van euro 60,5 miljoen in beheer genomen. De 3 vermogensbeheerders zijn op deze wijze goed onderling vergelijkbaar. Er heeft in 2016 geen onttrekking aan het vermogen plaatsgevonden. Over het jaar 2016 zijn goede beleggingsresultaten geboekt, die in de jaarrekening verder worden gespecificeerd.

Financieel

De NMo is voor de dekking van de exploitatiekosten afhankelijk van de opbrengsten uit het vermogen dat is ontvangen van het Rijk bij de overdracht van de monumentenportefeuille. Voor het beheer van het vermogen is de hierboven beschreven beleggingscommissie gevormd, die advies uitbrengt aan het bestuur en de directie van de NMo over de te volgen beleggingsstrategie.

Over 2016 zijn de werkelijke exploitatiekosten licht lager uitgevallen dan de begroting zoals die door het bestuur was vastgesteld. Met dit kleine budget van € 150.000 is een grote inzet aan activiteiten uitgevoerd, waarbij voor de NMo de nodige zichtbaarheid is gerealiseerd.

Vanuit de gesloten overeenkomst met het Rijk is de NMo verplicht jaarlijks 2% van de ontvangen instandhoudingsbijdrage

beschikbaar te stellen aan de Stichting Monumenten Bezit. Door het bestuur van de vereniging is besloten dat de ontvangen instandhoudingsvergoeding jaarlijks wordt geïndexeerd voor inflatie en voor deze indexatie een aparte bestemmingsreserve te vormen. Doel hiervan is om de ontvangen instandhoudingsbijdrage waardevast te laten blijven voor de toekomst.

Het werkelijk gerealiseerde rendement over de beleggingen is over 2016 uitgekomen op 6,6%. Door dit positieve resultaat is de exploitatie over 2016 afgesloten met een positief saldo van ruim 2,6 miljoen euro. Dit resultaat is verdeeld over de hiervoor genoemde bestemmingsreserve instandhoudingsbijdrage en het restant is toegevoegd aan de overige reserve. Vanuit de overige reserve kunnen eventuele toekomstige negatieve beleggingsresultaten worden gedekt.

Het grootste risico voor de NMo bestaat uit de fluctuatie van de beleggingsrendementen. Het is daarom voor de NMo belangrijk om ernaar te streven de overige reserves te laten groeien om zo een buffer te creëren voor eventuele toekomstige negatieve rendementen.

Trompenburgh, 's-Graveland

Voor de financiering van de lopende exploitatiekosten is een lening afgesloten met de Stichting Monumenten Bezit, hierdoor waren de benodigde liquiditeiten voor de NMo beschikbaar. Deze lening zal de komende jaren worden afgelost.

Door het positieve exploitatieresultaat wat is toegevoegd aan het eigen vermogen is de solvabiliteitspositie van de NMO positief, bijna 98% van het balanstotaal bestaat uit eigen vermogen. Voor de komende jaren zullen de exploitatiekosten van de NMo worden gedekt uit onttrekkingen van het rendement uit het belegde vermogen.

Door het positieve exploitatieresultaat over 2016 staat de NMo er positief voor. De gevormde reserves geven stabiliteit en vertrouwen voor een financieel gezonde toekomst.

Interieur Trompenburgh

Uitbreiding monumenten

In de tweede helft van 2016 zijn een aantal acquisitie verkenningen uitgevoerd voor verwerving enerzijds en het uitvoeren van onderhoud voor derden anderzijds. Enkele hiervan zouden in 2017 of navolgende jaren kunnen leiden tot daadwerkelijke verwerving en/of contractafsluiting.

Uitbreiding leden NMo

Medio 2016 trad Staatsbosbeheer toe als zevende lid. Eind 2016 besloten de gezamenlijke Landschappen (verenigd in Landschappen NL) collectief lid te worden van de NMo per 1 januari 2017. Daarmee is het ledental op acht gekomen. De andere zes leden (oprichters van de NMo) zijn:

- BOEi, Nationale Maatschappij tot Restaureren en Herbestemmen van Cultureel Erfgoed
- Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen
- NV Monumentenfonds Brabant
- Vereniging Hendrick de Keyser
- Vereniging Natuurmonumenten
- Utrechtse Maatschappij tot Stadsherstel NV

Dienstverlening

Na een strategie-bijeenkomst van bestuur en directie begin 2016 en een uitgebreide inventarisatieronde zijn medio 2016 twee vormen van dienstverlening uitgekozen om nader uitgewerkt te worden. Het betreft ten eerste een digitaal platform voor koop en verhuur van monumenten en ten tweede het collectief taxeren van monumenten voor de gezamenlijke leden van de NMo. Deze beoogde vormen van dienstverlening zijn vervolgens uitgewerkt in twee business cases.

Eind 2016 hebben gesprekken plaatsgevonden met de drie geïdentificeerde kandidaat ICT bouwers van het digitaal platform. Daarnaast hebben nog enkele aanvullende gesprekken plaatsgevonden met betrokken partnerorganisaties zoals Donatus, het Nationaal Restauratiefonds, Nederland Monumentenland, Redres en twee evenementorganisaties. Begin 2017 is de uitrol van het digitaal platform gestart samen met de partnerorganisaties gestart.

De definitieve uitvraag collectieve taxaties is in november uitgestuurd. Zoals daarin was gevraagd, zijn voor of op de deadline van 2 januari 2017 door alle 4 aan deze uitvraag deelnemende partijen offertes ontvangen inclusief de door hen uitgevoerde proeftaxaties. Begin 2017 zijn deze met elkaar vergeleken. De definitieve gunning heeft vervolgens plaatsgevonden op 1 maart 2017.

Publieksbereik en kennisoverdracht

De website van de NMo fungeert als digitaal visitekaartje van de organisatie. In 2016 is de website geregeld geactualiseerd. De informatie is ook visueel op aantrekkelijke wijze gepresenteerd om op deze manier het publieksbereik verder te vergroten.

Voorts werd informatiemateriaal over de NMo opgesteld en verspreid zoals brochures, tijdschriftartikelen en de publicatie "Nationale monumenten, het behouden waard. Hoe 29 historische en beeldbepalende rijksmonumenten een nieuwe toekomst hebben gekregen".

In 2016 is de nodige tijd geïnvesteerd in netwerken en relaties ter verankering van de NMo in het Nederlandse monumentenveld. In dat kader werden door de directeur Robert Quarles van Ufford veelvuldig (publiek)presentaties gehouden over de NMo (visie, strategie en organisatie) en NMo werkzaamheden bij relevante stakeholders en congressen, zoals het Nationaal Monumentencongres, de RCE, gemeentes, de Federatie Instandhouding Monumenten, de provinciale Landschappen, etc. Hiermee werd de zichtbaarheid van de NMo in de Nederlandse monumentensector vergroot.

Tot slot is eind 2016 gestart met het voorbereiden van NMo Kennisbijeenkomsten, die in 2017 van start zijn gegaan. Het doel van deze Kennisbijeenkomsten is in de eerste plaats kennis delen. Primair richten de Kennisbijeenkomsten zich op het uitwisselen van kennis tussen de leden van de NMo. Secundair richten de bijeenkomsten zich ook op mogelijk toekomstige leden. Het neven doel van de bijeenkomsten is samenwerking in de sector te bevorderen en door middel van het delen van kennis, deze kennis ook breed te borgen onder professionals in de sector. Waar mogelijk zullen actuele en vernieuwende onderwerpen worden geagendeerd, waarmee ook een impuls kan worden gegeven aan het ontwikkelen van nieuwe kennis en ontwikkelingen in de sector.

Opbouw van de organisatie

De in maart 2015 aangetreden directeur van de NMo zette in de loop van 2015 en begin 2016 de organisatie van het NMo bureau in het OLV Klooster Ter Eem in Amersfoort op. Met een bescheiden werkbudget werden de noodzakelijke operationele zaken aangeschaft, de benodigde verzekeringen afgesloten, alsmede de communicatie georganiseerd, o.a. via de NMo website en verschillende vormen van informatiemateriaal.

Bestuur

Het bestuur van de NMo kwam in 2016 vier maal bijeen, om precies te zijn: één maal per kwartaal. Van deze bestuursvergaderingen zijn uitgebreide notulen gemaakt. Er was slechts één bestuurswijziging (betreffende de vertegenwoordiging van BOEi binnen het bestuur).

ANBI status

Reeds in 2015 is een aanvraag ingediend voor het verkrijgen van een ANBI status. Deze is begin 2016, met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2015, toegekend. De documenten/gegevens die in verband met de ANBI status publiek toegankelijk dienen te zijn, zijn op de website opgenomen.

Pers

Regelmatig was er in 2019 media aandacht voor de NMo. Met name rond de levering van het pakket monumenten in januari 2016 was er veel aandacht in de pers, maar ook in de rest van 2016 verschenen er geregeld artikelen of nieuwsvermeldingen over de NMo.

Dit kwam mede doordat eind 2015 de nodige tijd was geïnvesteerd in contacten bij lokale, regionale en landelijke media en diverse tijdschriften en vakbladen. Ook zijn er in 2016 diverse persberichten opgesteld. Berichtgeving over de NMo vond plaats in o.a. NRC, NOS.nl, Trouw, AD, Telegraaf, Naarder Nieuws, Provinciaal Zeeuwse Courant, de Stentor, de Slangenburgbode, de sKBL Nieuwsbrief, Monumentaal, Arcadië, Bond Heemschut, de Erfgoedstem, Nieuwsbrief Erfgoedhuis Zuid-Holland, de Teylinger, Gelders Erfgoed, Heemskerkse Courant, AD Utrecht, Landschap-erfgoed Utrecht, Oostvoorne Nieuws en Briels Nieuwsland.

Amersfoort, 14 april 2017

2. JAARREKENING

Vereniging Nationale Monumentenorganisatie te Amersfoort

2.1 Balans per 31 december 2016

(Na resultaatbestemming)

ACTIVA	<u>31 december 2016</u>		<u>31 december 2015</u>	
	€	€	€	€
Viottende activa				
<i>Vorderingen</i>				
Belastingen en premies sociale verzekeringen	3.125		2.194	
Overige vorderingen	18.999		-	
Overlopende activa	<u>1.615</u>		<u>-</u>	
		23.739		2.194
<i>Effecten</i>		64.527.776		-
<i>Liquide middelen</i>		36.732		7.695
Totaal activazijde		<u><u>64.588.247</u></u>		<u><u>9.889</u></u>

Vereniging Nationale Monumentenorganisatie te Amersfoort

2.1 Balans per 31 december 2016

(Na resultaatbestemming)

PASSIVA	31 december 2016		31 december 2015	
	€	€	€	€
Eigen vermogen				
<i>Besteedbaar vermogen</i>				
Bestemmingsreserves	1.210.405		-	
Overige reserves	1.414.066		-40.191	
		2.624.471		40.191-
<i>Vastgelegd vermogen</i>				
Bestemmingsfondsen	60.520.250		-	
		60.520.250		-
Langlopende schulden				
Overige schulden	176.000		-	
		176.000		-
Kortlopende schulden				
Aflossingsverplichtingen	44.000		-	
Crediteuren	1.680		-	
Overige schulden	1.221.846		50.080	
		1.267.526		50.080
Totaal passivazijde		64.588.247		9.889

Vereniging Nationale Monumentenorganisatie te Amersfoort

2.2 Staat van baten en lasten over 2016

	2016	Begroting 2016	2015
	€	€	€
Overige baten	24.907	28.500	15.000
Baten	<u>24.907</u>	<u>28.500</u>	<u>15.000</u>
Bestedingen doelstelling	8.330	12.000	-
Activiteitenlasten	<u>8.330</u>	<u>12.000</u>	<u>-</u>
Personeelskosten	137.067	132.053	59.759
Huisvestingskosten	4.850	7.000	7.280
Verkoopkosten	2.589	9.000	447
Kantoorkosten	3.558	8.000	4.224
Algemene kosten	19.305	19.025	9.671
Beheerslasten	<u>167.369</u>	<u>175.078</u>	<u>81.381</u>
Exploitatieresultaat	<u>-150.792</u>	<u>-158.578</u>	<u>-66.381</u>
Afdracht Stichting Monumenten Bezit	-1.210.406	-	-100
Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren en van effecten	4.026.525	-	-
Rentelasten en soortgelijke kosten	-665	-	-
Som der financiële baten en lasten	<u>4.025.860</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Resultaat	<u>2.664.662</u>	<u>-158.578</u>	<u>-66.481</u>
Bestemming resultaat:			
Bestemmingsreserve indexering instandhoudingsbijdrage	1.210.405	-	-
Overige reserves	1.454.257	-	-66.481
	<u>2.664.662</u>	<u>-</u>	<u>-66.481</u>

Vereniging Nationale Monumentenorganisatie te Amersfoort

2.3 Toelichting op de jaarrekening

ALGEMEEN

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving, mede op basis van de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven'.

Organisatie

Vereniging Nationale Monumentenorganisatie, statutair gevestigd te Amersfoort is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder dossiernummer 60505338.

De vereniging is op 16 april 2014 opgericht. Op 23 december 2015 heeft een statutenwijziging plaatsgevonden.

Doelstelling

De doelstelling van de Vereniging Nationale Monumentenorganisatie wordt in artikel 2 van de statuten als volgt omschreven:

De vereniging heeft ten doel het behouden van cultuurhistorisch waardevolle gebouwen voor toekomstige generaties en het versterken van de samenwerking tussen monument beherende organisaties door:

- a. het bevorderen, uitwisselen en opbouwen van kennis en deskundigheid over monumentbeheer;
 - b. het fungeren als een service organisatie voor monument beherende organisaties;
 - c. het zijn van een aanspreekpunt voor derden die cultuurhistorisch waardevolle gebouwen en onroerende zaken voorkomende op de publiekrechtelijke monumentenlijsten of andere gebouwen en onroerende zaken met een voor Nederland uitzonderlijke architectonische of historische betekenis, of onroerende zaken die deel uitmaken of samenhangen met voorgaande objecten, willen afstoten (of anderszins vragen hebben in relatie tot de continuïteit van hun bezit);
 - d. het sluiten van overeenkomsten met de hiervoor genoemde partijen betreffende de koop en levering van de onder c) genoemde objecten, uitsluitend met een onderliggende overeenkomst tot doorlevering aan de stichting Monumenten Bezit of een van de leden van de vereniging, om de betreffende objecten vervolgens op tevoren overeengekomen wijze direct door te leveren;
 - e. het beheer van de instandhoudingsbijdragen behorende bij de hiervoor onder c) genoemde objecten, zomede al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.
- De vereniging heeft ten doel het algemeen belang te dienen. De vereniging beoogt niet het maken van winst met het totaal van haar activiteiten die erop gericht zijn om haar doelstelling te verwezenlijken of te bevorderen.

Verbonden partijen

De Stichting Monumenten Bezit is een verbonden partij. Statutair is bepaald dat de vereniging zelf geen onroerende zaken in bezit houdt, maar deze doorlevert aan de Stichting Monumenten Bezit of één van de leden van de vereniging.

De in 2016 overgenomen monumentenportefeuille van het Rijksvastgoedbedrijf is in zijn geheel doorgeleverd aan de Stichting Monumenten Bezit. In de overdrachtakte is bepaald dat alle voorwaarden die op de levering door de Staat aan de Vereniging Nationale Monumenten Organisatie zijn opgelegd, ook op de Stichting Monumenten Bezit van toepassing zijn.

In de statuten van de Stichting Monumenten Bezit is bepaald dat de leden van de Raad van Toezicht worden benoemd door het bestuur van de Vereniging Nationale Monumentenorganisatie.

Onderlinge transacties betreffen het verstrekken van een lening door de Stichting aan de Vereniging. Het verstrekken van de instandhoudingsbijdrage van de vereniging aan de Stichting en het gezamenlijk huren van een kantoorruimte.

2.3 Toelichting op de jaarrekening

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het bestuur van de vereniging zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen.

Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

GRONDSLAGEN VOOR DE BALANSWAARDERING

Algemeen

De waardering van activa en passiva vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Vorderingen

De kortlopende vorderingen betreffen de vorderingen met een looptijd korter dan één jaar. Deze worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Effecten (opgenomen onder de vlottende activa)

De onder de vlottende activa opgenomen investeringen in eigen-vermogensinstrumenten betreffen beursgenoteerde aandelen die niet behoren tot een handelsportefeuille en worden (per fonds) gewaardeerd tegen de reële waarde, waarbij de waardeveranderingen direct in de staat van baten en lasten worden verwerkt.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde en staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van de stichting. Het betreffen de direct opeisbare vorderingen op kredietinstellingen en kasmiddelen.

Eigen vermogen

Besteedbaar vermogen

Het besteedbaar vermogen is dat gedeelte van het eigen vermogen waarover de daartoe bevoegde organen zonder belemmering door wettelijke of statutaire bepalingen kunnen beschikken voor het doel waarvoor de vereniging is opgericht.

Vastgelegd vermogen

Het vastgelegd vermogen is dat gedeelte van het eigen vermogen dat is afgezonderd omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien de doelstelling van de vereniging zou zijn toegestaan. Als deze beperking door derden is aangebracht, wordt dit deel van het vermogen aangeduid als bestemmingsfonds.

Langlopende schulden

De langlopende schulden betreffen leningen met een looptijd van langer dan één jaar. Het gedeelte van de leningen dat wordt afgelost in het komende boekjaar, is opgenomen onder de kortlopende schulden.

2.3 Toelichting op de jaarrekening

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden betreffen de schulden met een looptijd korter dan één jaar. Deze worden bij eerste verwerking opgenomen tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

De niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen zijn, tenzij anders vermeld, gewaardeerd tegen nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

De bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Baten

Onder baten wordt verstaan de bedragen voor de in het verslagjaar geleverde goederen of diensten na aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen, alsmede de baten uit hoofde van giften, subsidies, sponsorbijdragen en overige ontvangsten.

Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht. De kostprijs van deze diensten wordt aan dezelfde periode toegerekend.

Bestedingen doelstelling

Onder de bestedingen doelstelling wordt verstaan de direct aan de doelstelling toe te rekenen lasten.

Beheerslasten

De lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenlasten

De voor het personeel geldende pensioenregelingen worden gefinancierd door afdrachten aan de pensioenuitvoerder. De verschuldigde premie wordt als last in de staat van baten en lasten verantwoord.

Indien er, naast de verplichting voor periodieke pensioenpremies, een verplichting bestaat voor per balansdatum opgebouwde pensioenrechten (backserviceverplichtingen), wordt de verplichting in de balans opgenomen tegen de contante waarde.

Per balansdatum waren er geen pensioenvorderingen en geen verplichtingen naast de betaling van de jaarlijks aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende renteopbrengsten en -kosten van uitgegeven en ontvangen leningen en tegoeden.

Vereniging Nationale Monumentenorganisatie te Amersfoort

2.4 Toelichting op de balans

ACTIVA

	<u>31 dec. 2016</u>	<u>31 dec. 2015</u>
	€	€
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorderingen		
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	<u>3.125</u>	<u>2.194</u>
Voor de omzetbelasting is ervan uitgegaan dat in de toekomst de helft van de opbrengsten zal bestaan uit met omzetbelasting belaste prestaties. Vanuit deze veronderstelling is t/m 2016 50% van de in rekening gebrachte voorbelasting teruggevorderd.		
Overige vorderingen		
Nog te ontvangen dividendbelasting	<u>18.999</u>	<u>-</u>
Overlopende activa		
Vooruitbetaalde bedragen	<u>1.615</u>	<u>-</u>
Effecten		
Beleggingen in liquiditeiten	11.371.057	-
Beleggingen in obligaties	25.309.776	-
Beleggingen in aandelen	23.852.467	-
Beleggingen in onroerend goed	2.843.223	-
Beleggingen in grondstoffen	1.151.253	-
	<u>64.527.776</u>	<u>-</u>
Liquide middelen		
Rekening courant SNS bank	1.732	6.678
Spaarrekening SNS bank	35.000	1.017
	<u>36.732</u>	<u>7.695</u>

Vereniging Nationale Monumentenorganisatie te Amersfoort

2.4 Toelichting op de balans

PASSIVA

EIGEN VERMOGEN

Besteedbaar vermogen

	2016	2015
	€	€
Bestemmingsreserves		
Bestemmingsreserve indexering instandhoudingsbijdrage	1.210.405	-
<i>Bestemmingsreserve indexering instandhoudingsbijdrage</i>		
Stand per 1 januari	-	-
Bestemming resultaat boekjaar	1.210.405	-
Stand per 31 december	1.210.405	-

Deze bestemmingsreserve is gevormd om de van het Rijk ontvangen instandhoudingsbijdrage te indexeren voor inflatie en hiermee ervoor te zorgen dat de waarde van de instandhoudingsbijdrage in stand blijft. Over het jaar 2016 is door het bestuur op advies van de beleggingscommissie een indexatie van 2% aangehouden zijnde het inflatieindexcijfer van de CBS Bouw.

Overige reserves

Stand per 1 januari	-40.191	26.290
Bestemming resultaat boekjaar	1.454.257	-66.481
Stand per 31 december	1.414.066	-40.191

Totstandkoming dotatie overige reserves:

Opbrengsten Beleggingsportefeuilles	4.026.525	-
Dotatie Bestemmingsreserve	1.210.405-	-
Afdracht Stichting Monumenten Bezit	1.210.406-	-
Vaste bijdrage in organisatiekosten NMO 1)	120.000-	-
Overschrijding vastgestelde bijdrage	31.457-	66.481-
	1.454.257	66.481-

1) De vaste bijdrage in de organisatiekosten wordt jaarlijks geïndexeerd conform de CPI index huishoudens. Voor 2017 is deze bepaald op 0,36%

Vereniging Nationale Monumentenorganisatie te Amersfoort

2.4 Toelichting op de balans

Vastgelegd vermogen

	2016	2015
	€	€
Bestemmingsfondsen		
Bestemmingsfonds instandhoudingbijdrage	60.520.250	-
<i>Bestemmingsfonds instandhoudingbijdrage</i>		
Stand per 1 januari	-	-
Ontvangen van het Rijk bij overdracht monumenten	60.520.250	-
Stand per 31 december	60.520.250	-

De instandhoudingsbijdrage is ontvangen van het Rijk bij de overdracht van de monumenten die zijn doorgeleverd aan de Stichting Monumenten Bezit. Het principe van de instandhoudingsbijdrage is, dat het rendement als basis dient om tot in de oneindigheid het tekort op het beheer en onderhoud van de overgedragen monumenten af te dekken. Bij terugoverdracht aan het Rijk van één of meerdere monumenten dient het bij deze monumenten behorende deel van de instandhoudingsbijdrage mee overgedragen te worden.

Bestemmingsfonds achterstallig onderhoud

Stand per 1 januari	-	-
Ontvangen bij overdracht monumenten	3.007.000	-
Overdracht aan Stichting Monumenten Bezit	-3.007.000	-
Stand per 31 december	-	-

Bij de overdracht van de monumenten is een bedrag ontvangen van € 3.007.000 inzake achterstallig onderhoud. In de overdrachtsakte is bepaald dat dit bedrag alleen ten behoeve van het achterstallig onderhoud besteed mag worden. Gelijktijdig met de doorlevering van de monumenten aan de Stichting Monumenten Bezit is ook het bedrag voor achterstallig onderhoud aan de Stichting Monumenten Bezit overgedragen die voor de besteding hiervan zal zorgdragen. In artikel 21 van de koopovereenkomst met de Stichting Monumenten Bezit zijn de bepalingen hierover overeengekomen.

LANGLOPENDE SCHULDEN

	31 dec. 2016	31 dec. 2015
	€	€
Overige schulden		
Lening Stichting Monumenten Bezit	176.000	-
<i>Lening Stichting Monumenten Bezit</i>		
Stand per 1 januari	-	-
Verstreckte lening	220.000	-
Stand per 31 december	220.000	-
Aflossingsverplichting komend boekjaar	-44.000	-
Langlopend deel per 31 december	176.000	-

Deze lening is verstrekt door de Stichting Monumenten Bezit. De lening loopt tot 1 januari 2021. Vervroegde aflossing is toegestaan. De rente bedraagt 0,5%. De lening is direct opeisbaar op verzoek van de Stichting Monumenten Bezit.

Vereniging Nationale Monumentenorganisatie te Amersfoort

2.4 Toelichting op de balans

KORTLOPENDE SCHULDEN

	<u>31 dec. 2016</u>	<u>31 dec.2015</u>
	€	€
Aflossingsverplichtingen komend boekjaar		
Lening Stichting Monumenten Bezit	<u>44.000</u>	<u>-</u>
Crediteuren		
Crediteuren	<u>1.680</u>	<u>-</u>
Overige schulden		
Stichting Monumenten Bezit afdracht onderhoudskosten	1.210.406	-
Voorschot Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen	-	28.800
Vakantietoeslag	3.763	-
Opstartkosten deel Boei	-	7.500
Deel huurkosten periode mei t/m december 2015	-	7.280
Accountantskosten	4.500	1.500
Vooruitontvangen contributie	-	5.000
Nog te betalen overige kosten	2.512	-
Nog te betalen rente	665	-
	<u>1.221.846</u>	<u>50.080</u>

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Voorwaardelijke verplichtingen en belangrijke financiële verplichtingen

Huurverplichtingen

De vereniging heeft een huurcontract afgesloten voor de huur van de kantoorruimte op de locatie Daam Fockemalaan 22 te Amersfoort. De huur bedraagt circa € 22.000.- per jaar. Deze huurkosten worden gedeeld met de Stichting Monumenten Bezit.

Vereniging Nationale Monumentenorganisatie te Amersfoort

2.5 Toelichting op de staat van baten en lasten

	2016	2015
	€	€
Overige baten		
Contributies leden	16.250	15.000
Overige baten	8.657	-
	<u>24.907</u>	<u>15.000</u>
Bestedingen doelstelling		
Communicatie en voorlichtingsmateriaal	<u>8.330</u>	<u>-</u>
Personeelskosten		
Lonen en salarissen	74.964	-
Sociale lasten	9.883	-
Pensioenlasten	17.483	-
Overige personeelskosten	34.737	59.759
	<u>137.067</u>	<u>59.759</u>
<i>Lonen en salarissen</i>		
Brutolonen en salarissen	64.457	-
Vakantietoeslag en eindejaarsuitkering	10.507	-
	<u>74.964</u>	<u>-</u>
<i>Sociale lasten</i>		
Sociale lasten	<u>9.883</u>	<u>-</u>
<i>Pensioenlasten</i>		
Pensioenpremie	<u>17.483</u>	<u>-</u>
<i>Overige personeelskosten</i>		
Kantinekosten	168	99
Uitzendkrachten	34.569	59.660
	<u>34.737</u>	<u>59.759</u>
Huisvestingskosten		
Huur onroerend goed	<u>4.850</u>	<u>7.280</u>
Verkoopkosten		
Representatiekosten	208	190
Reis- en verblijfkosten	2.146	257
Congressen en seminars	235	-
	<u>2.589</u>	<u>447</u>

Vereniging Nationale Monumentenorganisatie te Amersfoort

2.5 Toelichting op de staat van baten en lasten

	2016	2015
	€	€
Kantoorkosten		
Kantoorbenodigdheden	852	126
Telefoonkosten	1.796	1.314
Kosten automatisering	206	2.784
Contributies en abonnementen	704	-
	<u>3.558</u>	<u>4.224</u>
Algemene kosten		
Accountantskosten en administratie	11.269	1.273
Advieskosten	3.227	-
Verzekeringen	3.264	-
Bankkosten	2	76
Terugbetaling voorschot Boei	-	7.500
Overige algemene kosten	1.543	822
	<u>19.305</u>	<u>9.671</u>
Afdracht Stichting Monumenten Bezit		
Afdracht inzake jaarlijks regulier en groot onderhoud	<u>-1.210.406</u>	<u>-100</u>
Financiële baten en lasten		
Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren en van effecten		
Opbrengsten Beleggingsportefeuilles	4.121.032	-
Beheerskosten	-94.507	-
	<u>4.026.525</u>	<u>-</u>
Rentelasten en soortgelijke kosten		
Rente lening Stichting Monumenten Bezit	<u>665</u>	<u>-</u>

Vereniging Nationale Monumentenorganisatie te Amersfoort

2.5 Toelichting op de staat van baten en lasten

	2016	2015
	€	€
Het rendement uit de Beleggingsportefeuilles is als volgt verwerkt:		
Saldo ontvangen van het Rijk	60.520.250	-
Afdracht Stichting Monumenten Bezit	1.210.406	-
Dotatie Bestemmingsreserve	1.210.405	-
Dotatie Overige reserves	1.454.257	-
Exploitatiekosten organisatie	151.457	-
Opbrengst beleggingsportefeuilles	4.026.525	-
Nog te ontvangen dividendbelasting	-18.999	-
Saldo Beleggingen per 31 december	64.527.776	-

Amersfoort, 14 april 2017
Vereniging Nationale Monumentenorganisatie

w.g.
A.J.M. Valk, voorzitter

w.g.
C.S.T.J. Huijts, penningmeester

w.g.
J.A. Blom, lid

w.g.
S.C.J.M. Pijnenborg, lid

w.g.
P.A. van den Tweel, lid

3. OVERIGE GEGEVENS

3. Overige gegevens

3.1 Statutaire regeling betreffende de bestemming van het resultaat

Omtrent de bestemming van het resultaat is in artikel 15 van de statuten het volgende bepaald:

Het bestuur is verplicht van de vermogenstoestand van de vereniging en van alles betreffende de werkzaamheden van de vereniging, naar de eisen die voortvloeien uit deze werkzaamheden, op zodanige wijze een administratie te voeren en de daartoe behorende boeken, bescheiden en andere gegevensdragers op zodanige wijze te bewaren, dat te allen tijde de rechten en verplichtingen van de vereniging kunnen worden gekend.

Het resultaat over 2016 is verwerkt conform de voorgestelde resultaatverdeling zoals opgenomen in de staat van baten en lasten

3.2 Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2015

De jaarrekening 2015 is vastgesteld in de bestuursvergadering gehouden op 23 mei 2016. Het bestuur heeft de bestemming van het resultaat vastgesteld conform het daartoe gedane voorstel.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de leden van Vereniging Nationale Monumenten Organisatie

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Vereniging Nationale Monumenten Organisatie (hierna: "NMO") te Amersfoort gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van NMO per 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW in combinatie met de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 "Organisaties zonder winststreven".

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2016
- de winst- en verliesrekening over 2016; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van NMO zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Ter vergelijking opgenomen informatie niet gecontroleerd

Op de jaarrekening 2015 is geen accountantscontrole toegepast. Derhalve zijn de ter vergelijking opgenomen bedragen in de winst-en-verliesrekening en de daaraan gerelateerde toelichtingen, evenals de ter vergelijking opgenomen bedragen in de mutatieoverzichten niet gecontroleerd.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met het bestuur over onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Aalsmeer 20 april 2017

Davvero Accountants

Was getekend: drs. C. Mekke RA